

การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

The School Curriculum Administration of School Under the Local Administrative
Organizations in Hang Dong District Chiang Mai Province.

มนีวรรณ สุระเสียง^{1*}, สุรศักดิ์ สุทธิศิริ², สังวาร์ วังแจ่ม³, ทศนีย์ บุญมาธิ⁴
Maneewan Surasiang^{1*}, Surasak Suttasiri², Sangwan Wangcham³, Tasnee Boonmaphi⁴

มหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่

North-Chiang Mai University

* Corresponding Author E-Mail : maneewan113322@gmail.com,

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารหลักสูตร ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตร ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ในปีการศึกษา 2566 จำนวน 103 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารหลักสูตร ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการปรับปรุง และพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตร ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับ มากที่สุด ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล และด้านการสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับ มาก

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตร ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ มีดังนี้ ควรมีเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ทุกฝ่ายได้รับทราบ และร่วมกันจัดทำหลักสูตร ใช้กระบวนการ PLC ร่วมกันวิเคราะห์บริบท ร่วมกันออกแบบแผนการเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง มีการวิเคราะห์ร่วมกัน สำนวจความต้องการ ความจำเป็นพื้นฐานด้านอาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร แต่งตั้งผู้รับผิดชอบ การบริหารหลักสูตรเป็นช่วงชั้น มีการกำกับ ติดตามให้มีการนำหลักสูตรไปใช้อย่างเป็นระบบ มีการกำหนดปฏิทินในการนิเทศอย่างชัดเจน รายงานผลการใช้หลักสูตรเป็นระยะอย่างต่อเนื่องจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ และเป็นปัจจุบัน โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ

คำสำคัญ : 1. การบริหาร; 2. หลักสูตรสถานศึกษา; 3. โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

This article aimed to study the curriculum management of schools under the Local Government Organization, Hang Dong District, Chiang Mai, and to study the curriculum management development guidelines of schools under the Local Government Organization, Hang Dong District, Chiang Mai. The sample group included school administrators and school teachers under the Local Government Organization, Hang Dong District, Chiang Mai, in the academic year 2023. The number of 103 people and the group of informants were 4 qualified people with knowledge and experience in school management. The research tools included questionnaires and interviews. The data were analyzed by finding the frequency, percentage, average, standard deviation, and content analysis.

The Research found that

the overall management of the school's curriculum under the Local Government Organization, Hang Dong District, Chiang Mai, was at the highest level. When considering each aspect in order, the average value is descending order as follows; the improvement and development of the curriculum management process, the preparation of the school and school curriculum setting was at the highest level. The planning of the use of the school's curriculum, the curriculum management implementation, the supervision, monitoring and evaluation, and the conclusion of the implementation of the school's curriculum were at a high level.

Guidelines for the development of the school's curriculum under the Local Government Organization, Hang Dong District, Chiang Mai, were as follows: Publicity should be disseminated to all parties to acknowledge and jointly prepare the curriculum, use PLC processes together, analyze the context together, design a learning plan, define learner development activities, learning materials/resources, and authentic evaluation. There should be a joint analysis to explore the basic needs of the facility, materials, equipment, personnel, appoint the person responsible for the management of the curriculum in the class period. There should be a supervision to systematically implement the curriculum. There should be a clear calendar for supervision, periodic report on the results of the use of the curriculum, systematically and up to date using technology to assist in storing information.

Keywords : 1. Management; 2. school curriculum; 3. schools under local government organization

บทนำ

หลักสูตรเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา เพราะหลักสูตรเป็นเสมือนแม่บทที่มีความสำคัญมากต่อการจัดการศึกษาทุกรูปแบบและทุกระบบการศึกษา ทั้งระดับชาติ ระดับสถานศึกษา ระดับรายวิชา ระดับประมวลรายวิชา ระดับหน่วยการเรียนรู้ และหลักสูตรมีความสำคัญเนื่องจาก หลักสูตร คือ เนื้อหาสาระและ

มวลประสบการณ์ รายวิชา หัวข้อเรื่องรวมทั้งกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งใน และนอกเวลา กระบวนการ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็ก ผู้เรียน ครู ผู้บริหาร ชุมชน และสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ที่โรงเรียนจัดให้เด็กตามจัด มุ่งหมายที่กำหนด ให้เกิดผลการเรียนรู้แก่ผู้เรียน หรือเป็นสื่อกลาง หรือวิถีทางที่จะนำเด็กไปสู่เป้าหมาย ปลายทาง (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียรวิ ยินดีสุข, 2560 : 15 - 17)

สถานศึกษามีหน้าที่สำคัญในการการบริหารหลักสูตร เช่น การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา การดำเนินการบริหาร หลักสูตร การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล การสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรของ สถานศึกษา ด้านการปรับปรุง และพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตร ซึ่งสถานศึกษาจะต้องนำหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ไปใช้ เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตรการศึกษา จะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่คาดหวังไว้ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งระดับชาติ ชุมชน ครอบครัว และ บุคคลต้องร่วมรับผิดชอบ โดยร่วมกันทำงานอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่องในการวางแผนดำเนินการ ส่งเสริม สนับสนุน ตรวจสอบ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่คุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่ กำหนดไว้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 3)

อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ มีโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนต้นแก้วผดุงพิทยาลัย ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ตำบลขุนคอง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นโรงเรียน ถ่ายโอนจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ เมื่อ ปีพุทธศักราช 2551 จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 3 มีห้องเรียนโปรแกรม ภาษาอังกฤษตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปัจจุบันมีครู และบุคลากร จำนวน 99 คน มีนักเรียน จำนวน 1,303 คน (โรงเรียนต้นแก้วผดุงพิทยาลัย, 2566 : 4) และโรงเรียนเทศบาลหางดง (ประชาคมสร้างสรรค์) ตั้งอยู่หมู่ที่ 888 หมู่ 4 ถนนเชียงใหม่ - ฮอด ตำบลหางดง จังหวัดเชียงใหม่ สังกัด เทศบาลหางดง จัดตั้งขึ้นในปีพุทธศักราช 2551 จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย ถึง ประถมศึกษาปีที่ 6 ปัจจุบันมีครู และบุคลากร จำนวน 54 คน มีนักเรียน จำนวน 601 คน (โรงเรียนเทศบาลหางดง (ประชาคม สร้างสรรค์), 2566 : ออนไลน์)

จากรายงานผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) ปีการศึกษา 2565 พบว่า ต่ำ กว่าค่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด และในด้านการบริหารหลักสูตรพบว่า ควรมีการพัฒนาองค์ความรู้ เฉพาะด้าน/สาขาวิชาที่เกี่ยวข้องของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มากยิ่งขึ้นเพื่อพัฒนาสมรรถนะของ ผู้เรียนให้บรรลุตามหลักสูตรของสถานศึกษา (โรงเรียนต้นแก้วผดุงพิทยาลัย, 2565 : 17 – 34) และจากการ สัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการโรงเรียนเรื่องการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ปัญหาคือ ผลการดำเนินการไม่ เป็นไปตามค่าเป้าหมาย โดยเฉพาะด้านการเป็น การวัดและประเมินผลจะต้องมีความเข้มข้นและต่อเนื่อง แต่ ยังพบว่าการจัดทำสารสนเทศของสถานศึกษายังขาดความสมบูรณ์และเป็นปัจจุบันอยู่บางส่วน การจัดทำ แผนการจัดการเรียนรู้ยังไม่ครบร้อยละ 100 ปัญหาด้านการพัฒนาสื่อและจัดหาสื่อยังไม่สามารถจัดหาหรือ จัดหาได้ตามความต้องการใช้สื่อของครูปัญหาเรื่องการวัดและประเมินผลนักเรียนยังไม่ชัดเจนและถูกต้อง ปัญหาในการนิเทศ คือ เรื่องเวลากับจำนวนครูที่มาก ทำให้สามารถนิเทศได้อย่างน้อย 1 ครั้งต่อภาคเรียน การรับฟังข้อมูลย้อนกลับยังเป็นเพียงจากตัวแทนจากผู้ปกครองกลุ่มเล็ก ๆ ต้องมีการพัฒนารูปแบบการ วัดผลและประเมินผลจึงต้องใช้เทคโนโลยีมาช่วย ซึ่งจะต้องเพิ่มความรวดเร็ว ความประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (ศิริ รัตน์ อินทรกำแหง : สัมภาษณ์ 18 สิงหาคม 2566)

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาการบริหารหลักสูตร ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอดงจังหวัดเชียงใหม่
- 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตร ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยที่ใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการผสมวิธี ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน และครูผู้สอน จำนวน 86 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 103 คน โดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอนกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie & Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 43) จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

แบบสอบถามการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยคำถามแบ่งเป็น 7 ด้าน มีองค์ประกอบ 7 ด้าน ได้แก่ 1) การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา 2) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 3) การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา 4) การดำเนินการบริหารหลักสูตร 5) การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล 6) การสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา 7) ด้านการปรับปรุง และพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตร โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert)

แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 2 แห่ง โดยเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 4 คน จากโรงเรียนต้นแก้วผดุงพิทยาลัย และโรงเรียนเทศบาลดง (ประชาสร้างสรรค์) โดยคำถามในการสัมภาษณ์มาจากข้อคำถามจากแบบสัมภาษณ์ในแต่ละด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ดำเนินการจัดกลุ่มและเรียงข้อมูล จัดลำดับเนื้อหา และวิเคราะห์ข้อมูล และนำข้อมูลที่รวบรวมได้ มาวิเคราะห์สรุปเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่

การวิเคราะห์ข้อมูล แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และข้อมูลของโรงเรียน โดยใช้ค่าร้อยละ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ ค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) และการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอโดยวิธีเชิงพรรณน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการปรับปรุง และพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตร ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับ มากที่สุด ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และ

ประเมินผล และด้านการสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับ มาก ทั้งหมด หากพิจารณาเป็นรายด้านสามารถสรุปได้ ดังนี้

1.1 ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สถานศึกษาดำเนินการสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องให้เห็นถึงความสำคัญ ความจำเป็นที่จะต้องร่วมมือกันจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสถานศึกษา สร้างความรู้ ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรสถานศึกษา ให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการจัดทำสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษามีการดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการ อนุคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา และคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษามีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตร และความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน สถานศึกษาจัดทำข้อมูล ข่าวสาร ระบบสารสนเทศของสถานศึกษาให้ครอบคลุม และเป็นปัจจุบันที่เอื้อต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับ มากที่สุด และ สถานศึกษามีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ทุกฝ่ายได้รับทราบ และร่วมมือในการจัดทำหลักสูตรร่วมกัน อยู่ในระดับ มาก

1.2 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ สถานศึกษากำหนดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาแต่ละช่วงชั้น และกำหนดสัดส่วนเวลาเรียนสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง สถานศึกษากำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมายของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สถานศึกษากำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้รายปี/รายภาคเรียนที่เหมาะสมกับท้องถิ่น สถานศึกษากำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน สถานศึกษาจัดทำคำอธิบายรายวิชาทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้งพื้นฐานและเพิ่มเติม สถานศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน สภาพปัจจุบัน ความต้องการของโรงเรียน และชุมชนมาจัดทำสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาจัดทำหน่วยการเรียนรู้ โดยวิเคราะห์จากคำอธิบายรายวิชา อยู่ในระดับ มากที่สุด และสถานศึกษาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง อยู่ในระดับ มาก

1.3 ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ สถานศึกษามีการวางแผนส่งเสริมสนับสนุนทางการวิจัยเพื่อ พัฒนาการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา สถานศึกษามีการวางแผนจัดเตรียมด้านการวัดผล และประเมินผลตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย อยู่ในระดับ มากที่สุด สถานศึกษามีวางแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สถานศึกษามีการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครูและผู้เกี่ยวข้องในด้านการนิเทศ/กำกับ/ติดตาม/ประเมินผล และรายงานผลการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบ สถานศึกษามีการวางแผนส่งเสริมสนับสนุนในการสร้างบรรยากาศที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และสถานศึกษามีการเตรียมการหรือวางแผนในการจัดสรรงบประมาณ อาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร ในการจัดหา/เลือกใช้/ทำ/พัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างเพียงพอ อยู่ในระดับ มาก

1.4 ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ สถานศึกษาจัดสิ่งอำนวยความสะดวกที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติ และเอื้อกับการเรียนรู้ของผู้เรียน สถานศึกษาจัดระบบการวัดผลและประเมินผลตามสภาพของผู้เรียนได้อย่างชัดเจนและถูกต้อง สถานศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับ มากที่สุด สถานศึกษาจัดครูและบุคลากรเข้าสอนตรงกับความรู้อ ความสามารถ และลักษณะงาน สถานศึกษาส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในสถานศึกษา และภายนอก

สถานศึกษาที่หลากหลาย และน่าสนใจ สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อม และบรรยากาศที่เหมาะสม และเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน สถานศึกษามีการปฏิบัติงานตามแผนงาน ตามมาตรฐานและเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ และสถานศึกษานำหลักสูตรไปใช้อย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนที่ถูกต้อง และมีการจัดทำคู่มือครูเกี่ยวกับวิธีการใช้หลักสูตร อยู่ในระดับ มาก

1.5 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ สถานศึกษามีการดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับ มากที่สุด สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับ มาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สถานศึกษามีการกำกับติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรของสถานศึกษาตามวิธีการที่กำหนด อยู่ในระดับ มาก

1.6 ด้านการสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ สถานศึกษามีการเผยแพร่ผลการดำเนินงานด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานต้นสังกัดทราบ สถานศึกษามีการจัดทำกรบันทึกการเผยแพร่เพื่อรับฟังข้อมูลย้อนกลับด้านการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูล ข่าวสารการดำเนินงานบริหารหลักสูตรสถานศึกษา และสถานศึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูลบันทึก สรุปผล และจัดทำรายงานการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับ มาก

1.7 ด้าน การปรับปรุง และพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ สถานศึกษามีการกระตุ้นให้ทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาได้นำข้อมูลย้อนกลับ และผลการประเมินการบริหารหลักสูตรมาใช้ประกอบการตัดสินใจ มาปรับปรุง พัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในรอบถัดไป สถานศึกษามีการปรับปรุง และพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความทันสมัย เหมาะสมกับบริบทสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวดเร็ว คุ่มค่า และเพิ่มประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อยู่ในระดับ มากที่สุด และสถานศึกษาเตรียมข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาฉบับใหม่อย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับ มาก

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.1 ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ควรมีเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ทุกฝ่ายได้รับทราบ สร้างความรู้ ความเข้าใจ สร้างความตระหนัก และร่วมกันจัดทำหลักสูตรโดยวิธีการอบรม ประชุม ผ่านวิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ ประชุม อบรม ไลน์กลุ่ม เฟซบุ๊ก เว็บไซต์ หนังสือเชิญเข้าร่วมจัดทำหลักสูตรร่วมกัน

2.2 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สามารถใช้กระบวนการ PLC ร่วมกันวิเคราะห์บริบทร่วมกันออกแบบ การเข้าสู่เกณฑ์ขั้นเรียน ร่วมสะท้อนผลเพื่อนำผลมาปรับปรุงพัฒนาการจัดทำแผนการเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง รวมทั้งการมีโค้ชจากมหาวิทยาลัยเข้ามาช่วยให้คำปรึกษา แนะนำ และนำเทคโนโลยีมาช่วยในการวัดและประเมินผล

2.3 ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ควรมีการวิเคราะห์ร่วมกัน สสำรวจความต้องการ ความจำเป็นพื้นฐานด้านอาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร เรียงลำดับตามความจำเป็น จัดสรรงบประมาณ ส่งเสริมสนับสนุนในการจัดหา/เลือกใช้/ทำ/พัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างเพียงพอผ่านกิจกรรม Show & Share โครงการประกวดสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งในภาครัฐ และเอกชน

2.4 ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร ควรมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการบริหารหลักสูตรเป็นช่วงชั้น มีการกำกับ ติดตามให้มีการนำหลักสูตรไปใช้อย่างเป็นระบบผ่านกระบวนการ PLC การนิเทศภายใน มีการรายงานการใช้หลักสูตรเป็นระยะ จัดอบรมให้ความรู้ สร้างความเข้าใจการนำหลักสูตรไปใช้ นำผลมาสะท้อนและปรับปรุง พัฒนาให้ดำเนินการตามเป้าหมายของหลักสูตร

2.5 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล ควรมีการกำหนดปฏิทินในการนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างชัดเจน รายงานผลการใช้หลักสูตรเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง และมีการเข้านิเทศติดตาม อย่างเป็นกัลยาณมิตรโดยรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การนิเทศอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง Learning Walk โดยเข้าไปสังเกตการสอนของครู 5-10 นาที PLC โดยผ่านการเข้าสังเกตชั้นเรียน ร่วมสะท้อนในแต่ละวงรอบ และนำผลมาสรุป

2.6 ด้านการสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา ควรมีการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ และเป็นปัจจุบัน โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดเก็บ ข้อมูลด้วย google work space for education ได้แก่ google classroom google drive google sheet data studio ช่วยในการจัดเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และจัดทำสรุปรายงานและเผยแพร่ผ่านกิจกรรม Show & Share หรือ google site

2.7 ด้านการปรับปรุง และพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตร จัดหาผู้มีความรู้ ความสามารถมารับผิดชอบในการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ หรือคณะกรรมการบริหารหลักสูตรของแต่ละช่วงชั้นรับผิดชอบ ดำเนินการนำเข้าจัดเก็บอย่างต่อเนื่องตามกำหนดการ โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ ได้แก่ google works pace for education, cloud, google site

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

ตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด เนื่องจากเห็นความสำคัญของหลักสูตรที่มีความสำคัญต่อผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และประเทศชาติ และมีการบริหารหลักสูตรที่เป็นระบบ สอดคล้องกับวิจัยของสงกรานต์ เรื่องประทีป (2559 : 16) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรมีอยู่ทั้งหมด 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1. การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ได้แก่ การสร้างความตระหนัก จัดประชุมชี้แจงและพัฒนาบุคลากรทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้มีความรู้ ความเข้าใจและเห็นความสำคัญเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา อีกทั้งสามารถจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และได้มีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการแต่งตั้งคณะกรรมการมาบริหารหลักสูตร มีการทำระบบข้อมูลสารสนเทศ รวมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น และการเรียนรู้ และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ขอความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง 2. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ การมีส่วนร่วมของบุคลากรในฝ่ายต่าง ๆ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของการจัดการศึกษา และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การวิเคราะห์หลักสูตรต้องให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และสังคม มีการจัดงบประมาณ อาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และบุคลากรให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรของสถานศึกษา มีการนำภูมิปัญญาชาวบ้านร่วมจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น กำหนดโครงสร้างหลักสูตรของแต่ละช่วงชั้น สัดส่วน เวลาเรียน สารการเรียนรู้รายปีหรือรายภาคเรียนได้อย่างเหมาะสม มีการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการเรียนรู้ พร้อมทั้งคำอธิบายรายวิชาทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้มีความสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง 3. การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา ได้แก่ การเตรียมการหรือวางแผนในการจัดการงบประมาณ อาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์

บุคลากร การจัดหาหรือเลือกใช้หรือมีการจัดทำสื่อและพัฒนาสื่ออย่างเพียงพอ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายโดยใช้วิธีเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สร้างบรรยากาศที่ส่งผล เพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน วางแผนทางด้านการวิจัย วางแผนทางด้านการวัดผลและประเมินผล อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษารวมถึงครูผู้สอนและบุคลากรผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีการวางแผนด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตรของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบระเบียบ 4. การดำเนินการ บริหารหลักสูตร ได้แก่ การปฏิบัติงานตามแผนงาน ตามมาตรฐานและเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ การนำ หลักสูตรไปใช้อย่างเป็นระบบมีขั้นตอนที่ถูกต้อง มีการจัดทำคู่มือครูเกี่ยวกับวิธีการใช้หลักสูตร จัดครูและ บุคคลที่เข้าสอนตรงกับความรู้ความสามารถและลักษณะงาน จากสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เหมาะสม และเอื้อกับการเรียนรู้ของนักเรียน จะสิ่งอำนวยความสะดวกที่หลากหลายเหมาะสมกับธรรมชาติและเอื้อต่อ การเรียนรู้ของผู้เรียน มีการส่งเสริมสนับสนุนครูให้มีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ อย่างมีประสิทธิภาพ จัดแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษาได้อย่างหลากหลายและ น่าสนใจ จัดระบบการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียนได้อย่างชัดเจนและถูกต้อง 5. การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษา ร่วมร่วมมือการจัดทำแผนงาน โครงการ นิเทศ กำกับ ติดตาม พร้อมทั้งการประเมินผลการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา จัดทำตัวชี้วัดความสำเร็จ จัด นิเทศภายในอย่างกัลยาณมิตรด้วยบรรยากาศของความร่วมมือแบบประชาธิปไตย ประเมินผลการใช้ หลักสูตรของสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการจัดทำรายงานการนิเทศ กำกับ และประเมินผลพร้อมนำไปเปรียบเทียบกับกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่องเพื่อนำผลมาปรับปรุงและ พัฒนา 6. การสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง การจัดเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การบันทึกและสรุปผล การจัดทำรายงาน การเผยแพร่ผลของการดำเนินงานด้านการ บริหารหลักสูตรของสถานศึกษาให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบและจัดทำการบันทึกการเผยแพร่เพื่อรับฟัง ข้อมูลย้อนกลับ 7. การปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตร หมายถึง สถานศึกษาได้นำข้อมูล ย้อนกลับและผลการประเมินนั้นมาใช้ประกอบในการตัดสินใจ มาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการของการ บริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา อย่างต่อเนื่อง รวดเร็ว คุ่มค่า และเพิ่มประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นบนพื้นฐานข้อมูลระบบสารสนเทศ และมีการ กระตุ้นให้ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมมือการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

หากพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สถานศึกษาดำเนินการสร้างความรู้ความตระหนักให้แก่บุคลากรที่ เกี่ยวข้องให้เห็นถึงความสำคัญ ความจำเป็นที่จะต้องร่วมมือกันจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสถานศึกษาสร้างความรู้ ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรสถานศึกษา ให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการจัดทำสาระการเรียนรู้ของหลักสูตร สถานศึกษา สถานศึกษามีการดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการ อนุคณะกรรมการบริหารหลักสูตร สถานศึกษา และคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษามีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตร และความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน สถานศึกษาจัดทำ ข้อมูล ข่าวสาร ระบบสารสนเทศของสถานศึกษาให้ครอบคลุม และเป็นปัจจุบันที่เอื้อต่อการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา อยู่ในระดับ มากที่สุด และ สถานศึกษามีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ทุกฝ่ายได้รับทราบ และ ร่วมมือในการจัดทำหลักสูตรร่วมกัน อยู่ในระดับ มาก เนื่องจากสถานศึกษายังมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ให้ทุกฝ่ายได้รับทราบ และร่วมมือในการจัดทำหลักสูตรร่วมกันยังไม่ทั่วถึง หรือการเข้ามามีส่วนร่วมในการ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษายังเป็นส่วนน้อย ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของสงกรานต์ เรื่องประทีป (2559 : 88)

ศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 4 ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา อยู่ในระดับ มากที่สุด

ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ สถานศึกษากำหนดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาแต่ละช่วงชั้น และกำหนดสัดส่วนเวลาเรียนสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง สถานศึกษากำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมายของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สถานศึกษากำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้รายปี/รายภาคเรียนที่เหมาะสมกับท้องถิ่น สถานศึกษากำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน สถานศึกษาจัดทำคำอธิบายรายวิชาทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้งพื้นฐานและเพิ่มเติม สถานศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน สภาพปัจจุบัน ความต้องการของโรงเรียน และชุมชนมาจัดทำสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาจัดทำหน่วยการเรียนรู้ โดยวิเคราะห์จากคำอธิบายรายวิชา อยู่ในระดับ มากที่สุด และสถานศึกษาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง อยู่ในระดับ มาก เป็นเพราะว่า การจัดทำแผนการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตร และขาดความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันอยู่ สอดคล้องกับวิจัยของรังสรรค์ โยศรีคุณ (2556 : 86) ได้ศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ระดับการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับ มาก

ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ สถานศึกษามีการวางแผนส่งเสริมสนับสนุนทางการวิจัย เพื่อ พัฒนาการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา สถานศึกษามีการวางแผนจัดเตรียมด้านการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย อยู่ในระดับ มากที่สุด สถานศึกษามีวางแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สถานศึกษามีการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครูและผู้เกี่ยวข้องในด้านการนิเทศ/กำกับ/ติดตาม/ประเมินผล และรายงานผลการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบ สถานศึกษามีการวางแผนส่งเสริมสนับสนุนในการสร้างบรรยากาศที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และสถานศึกษามีการเตรียมการหรือวางแผนในการจัดสรรงบประมาณ อาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร ในการจัดหา/เลือกใช้/ทำ/พัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างเพียงพอ อยู่ในระดับ มาก เป็นเพราะว่า การจัดสรรงบประมาณ อาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร การจัดหาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างไม่เพียงพอ กับความต้องการและความจำเป็น ซึ่งสอดคล้องกับสงกรานต์ เรื่องประทีป (2559 : 93) ซึ่งศึกษาศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 4 ผลการศึกษา พบว่า ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับ มาก

ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ สถานศึกษาจัดสิ่งอำนวยความสะดวกที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติ และเอื้อกับการเรียนรู้ของผู้เรียน สถานศึกษาจัดระบบการวัดผลและประเมินผลตามสภาพของผู้เรียนได้อย่างชัดเจนและถูกต้อง สถานศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับ มากที่สุด สถานศึกษาจัดครูและบุคลากรเข้าสอนตรงกับความรู้ ความสามารถ และลักษณะงาน สถานศึกษาส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในสถานศึกษา และภายนอกสถานศึกษาที่หลากหลาย และน่าสนใจ สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อม และบรรยากาศที่เหมาะสม และเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน สถานศึกษามีการปฏิบัติงานตามแผนงาน ตามมาตรฐานและเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ และ

สถานศึกษานำหลักสูตรไปใช้อย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนที่ถูกต้อง และมีการจัดทำคู่มือครูเกี่ยวกับวิธีการใช้หลักสูตร อยู่ในระดับ มาก เป็นเพราะว่า ครูยังขาดความเข้าใจเรื่องกรนำหลักสูตรไปใช้ตามขั้นตอนที่ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของสงกรานต์ เรื่องประทีป (2559 : 95) ซึ่งศึกษาศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 4 ผลการศึกษา พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การนำหลักสูตรไปใช้ตามขั้นตอนที่ถูกต้องและเป็นระบบ

ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ สถานศึกษามีการดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับ มากที่สุด สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับ มาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สถานศึกษามีการกำกับติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรของสถานศึกษาตามวิธีการที่กำหนด อยู่ในระดับ มาก เนื่องจากสถานศึกษามีการกำหนดการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร แต่ไม่สามารถทำตามได้ตามกำหนดเนื่องจากภาระหน้าที่ และข้อจำกัดด้านเวลา ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ ยุทธศักดิ์ ภูผาอารักษ์ (2565 : 78) พบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับ มาก

ด้านการสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ สถานศึกษามีการเผยแพร่ผลการดำเนินงานด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานต้นสังกัดทราบ สถานศึกษามีการจัดทำกรบันทึกการเผยแพร่เพื่อรับฟังข้อมูลย้อนกลับด้านการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูล ข่าวสารการดำเนินงานบริหารหลักสูตรสถานศึกษา และสถานศึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูล บันทึกสรุปผล และจัดทำรายงานการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับ มาก ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของสงกรานต์ เรื่องประทีป (2559 : 16) กล่าวว่า การสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ควรมีการจัดเก็บ รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล มีการบันทึกและสรุปผล เผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ

ด้าน การปรับปรุง และพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ สถานศึกษามีการกระตุ้นให้ทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาได้นำข้อมูลย้อนกลับ และผลการประเมินการบริหารหลักสูตรมาใช้ประกอบการตัดสินใจ มาปรับปรุง พัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในรอบถัดไป สถานศึกษามีการปรับปรุง และพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความทันสมัย เหมาะสมกับบริบทสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวดเร็ว คุ่มค่า และเพิ่มประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อยู่ในระดับ มากที่สุด และสถานศึกษาเตรียมข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษานับใหม่อย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับ มาก ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของสุริยา ทองจรัส (2559 : 46) กล่าวว่า การปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ควรมีการดำเนินงานในการสรุปข้อมูลจากการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร วิเคราะห์และประเมินผลการใช้หลักสูตรโดยมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง กำหนดแนวคิดการนำผลการประเมินมาปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น วิเคราะห์จุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาจากผลการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา วิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้เกิดความสำเร็จของหลักสูตรสถานศึกษา เตรียมข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษานับใหม่อย่างต่อเนื่อง และจัดทำเอกสารหลักสูตรสถานศึกษานับปรับปรุงและพัฒนา

ตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ สามารถอภิปราย ได้ดังนี้

ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ควรมีเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ทุกฝ่ายได้รับทราบ สร้างความรู้ ความเข้าใจ สร้างความตระหนัก และร่วมกันจัดทำหลักสูตรโดยวิธีการอบรม ประชุม ผ่านวิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ ประชุม อบรม ไลน์กลุ่ม เฟซบุ๊ก เว็บไซต์ หนังสือเชิญเข้าร่วมจัดทำหลักสูตรร่วมกัน

ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สามารถใช้กระบวนการ PLC ร่วมกันวิเคราะห์บริบท ร่วมกันออกแบบ การเข้าสู่เกณฑ์ขั้นเรียน ร่วมสะท้อนผลเพื่อนำผลมาปรับปรุงพัฒนาการจัดทำแผนการเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง รวมทั้งการมีโค้ชจากมหาวิทยาลัยเข้ามาช่วยให้คำปรึกษา แนะนำ และนำเทคโนโลยีมาช่วยในการวัดและประเมินผล

ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ควรมีการวิเคราะห์ร่วมกัน สำรวจความต้องการ ความจำเป็นพื้นฐานด้านอาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร เรียงลำดับตามความจำเป็น จัดสรรงบประมาณ ส่งเสริมสนับสนุนในการจัดหา/เลือกใช้/พัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างเพียงพอผ่านกิจกรรม Show & Share โครงการประกวดสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งในภาครัฐ และเอกชน

ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร ควรมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการบริหารหลักสูตรเป็นช่วงชั้น มีการกำกับ ติดตามให้มีการนำหลักสูตรไปใช้อย่างเป็นระบบผ่านกระบวนการ PLC การนิเทศภายใน มีการรายงานการใช้หลักสูตรเป็นระยะ จัดอบรมให้ความรู้ สร้างความเข้าใจการนำหลักสูตรไปใช้ นำผลมาสะท้อน และปรับปรุง พัฒนาให้ดำเนินการตามเป้าหมายของหลักสูตร

ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล ควรมีการกำหนดปฏิทินในการนิเทศ กำกับ ติดตาม อย่างชัดเจน รายงานผลการใช้หลักสูตรเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง และมีการเข้านิเทศติดตาม อย่างเป็นกัลยาณมิตรโดยรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การนิเทศอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง Learning Walk โดยเข้าไปสังเกตการสอนของครู 5-10 นาที PLC โดยผ่านการเข้าสู่เกณฑ์ขั้นเรียน ร่วมสะท้อนในแต่ละวงรอบ และนำผลมาสรุป

ด้านการสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา ควรมีการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ และเป็นปัจจุบัน โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดเก็บข้อมูลด้วย google work space for education ได้แก่ google classroom google drive google sheet data studio ช่วยในการจัดเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และจัดทำสรุปรายงานและเผยแพร่ผ่านกิจกรรม Show & Share หรือ google site

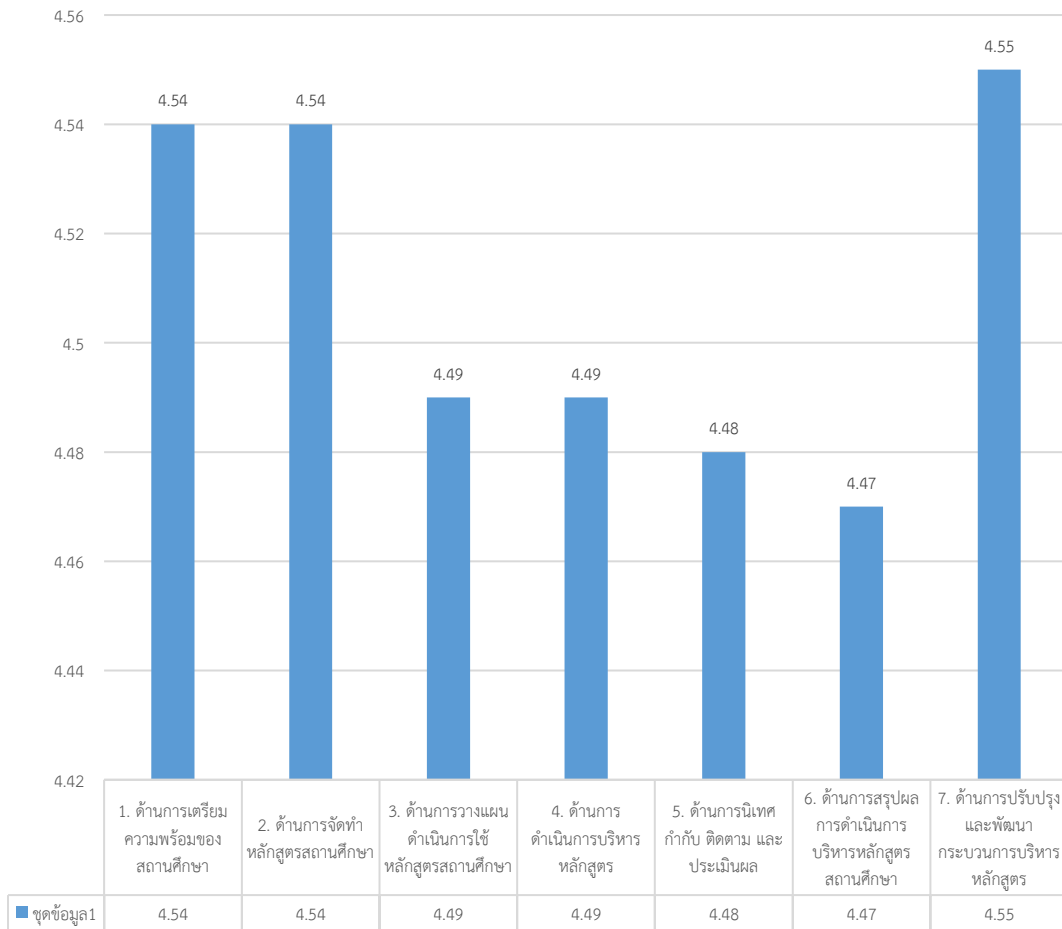
ด้านการปรับปรุง และพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตร จัดหาผู้มีความรู้ ความสามารถมารับผิดชอบในการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ หรือคณะกรรมการบริหารหลักสูตรของแต่ละช่วงชั้นรับผิดชอบ ดำเนินการนำเข้าจัดเก็บอย่างต่อเนื่องตามกำหนดการ โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ ได้แก่ google works pace for education, cloud, google site

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

จากการวิจัย ทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่ คือ การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ สรุปเป็นแผนภาพ ดังนี้

การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

สรุป

การบริหารหลักสูตร ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการปรับปรุง และพัฒนาระบบการบริหารหลักสูตร ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับ มากที่สุด ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล และด้านการสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับ มาก

แนวทางพัฒนาการบริหารหลักสูตร ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ มีดังนี้ ควรมีเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ทุกฝ่ายได้รับทราบ และร่วมกันจัดทำหลักสูตร ใช้กระบวนการ PLC ร่วมกันวิเคราะห์บริบท ร่วมกันออกแบบแผนการเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง มีการวิเคราะห์ร่วมกัน สำนวความ ต้องการ ความจำเป็นพื้นฐานด้านอาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร แต่งตั้งผู้รับผิดชอบ การบริหารหลักสูตรเป็นช่วงชั้น มีการกำกับ ติดตามให้มีการนำหลักสูตรไปใช้อย่างเป็นระบบ มีการกำหนดปฏิทินในการนิเทศอย่างชัดเจน รายงานผลการใช้หลักสูตรเป็นระยะอย่างต่อเนื่องจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ และเป็นปัจจุบัน โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการวิจัยพบว่า ด้านการสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษามีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ คือ สถานศึกษาควรมีอบรมให้ความรู้เรื่อง การวิเคราะห์ข้อมูล บันทึก สรุปผล และจัดทำรายงานการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบ องค์ความรู้ใหม่ที่สำคัญ คือ กระบวนการ PLC สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โดยควรให้ความสำคัญกับการบริหารหลักสูตรให้ครบกระบวนการทั้ง 7 ด้าน สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปความท้าววิจัยประเด็นเกี่ยวกับเรื่อง ดังต่อไปนี้

1) ควรมีการศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ เรื่อง การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ทุกฝ่ายได้รับทราบ และร่วมมือในการจัดทำหลักสูตรร่วมกัน

2) ควรมีการศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ เรื่อง การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สื่อการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง

3) ควรมีการศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ เรื่อง การเตรียมการ หรือวางแผนในการจัดสรรงบประมาณ อาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร ในการจัดหา/เลือกใช้/ทำ/พัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างเพียงพอ

4) ควรมีการศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ เรื่อง การนำหลักสูตรไปใช้อย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนที่ถูกต้อง และมีการจัดทำคู่มือครูเกี่ยวกับวิธีการใช้หลักสูตร

5) ควรมีการศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ เรื่อง การกำกับติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรของสถานศึกษาตามวิธีการที่กำหนด

6) ควรมีการศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ เรื่อง การวิเคราะห์ข้อมูล บันทึก สรุปผล และจัดทำรายงานการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

7) ควรมีการศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ เรื่องการเตรียมข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาฉบับใหม่อย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. [ม.ป.ท. : ม.ป.พ.].
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข. (2560). *ทักษะ 7C ของครู 4.0*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ยุทศศักดิ์ ภูผารักษ์. (2565). การบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 ของศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลางกรุงเทพมหานคร [การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- รังสันต์ โยศรีคุณ. (2556). การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วน จังหวัดชัยภูมิ [สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- โรงเรียนต้นแก้วผดุงพิทยาลัย. (2565). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ประจำปีการศึกษา 2565. เชียงใหม่ : โรงเรียนต้นแก้วผดุงพิทยาลัย. (เอกสารอัดสำเนา).
- โรงเรียนเทศบาลหางดง. (2565). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ประจำปีการศึกษา 2565. เชียงใหม่ : โรงเรียนเทศบาลหางดง. (เอกสารอัดสำเนา).
- ศิริรัตน์ อินทรกำแหง. (14 สิงหาคม 2566). สัมภาษณ์. รองผู้อำนวยการ. โรงเรียนต้นแก้วผดุงพิทยาลัย.
- สงกรานต์ เรืองประทีป. (2559). การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 4 [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สุรียา ทองจรัส. (2559). การศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางแก้ปัญหาการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.